

PŘÍRUČKA SPRÁVNÉ PRAXE PRO BEZPEČNÝ PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) V ČESKÉ REPUBLICE

ÚNMZ

Zadavatel

KABINET
PRO STANDARDIZACI
... top-normy .cz

Řešitel

sčs

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, z. s.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konsument.cz

Odborný gestor, vydavatel

Zadavatel úkolu:
Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

Vývoj a vydání této příručky byly realizovány jako výstup řešení úkolů Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (v roce 2013 s názvem „Koordinace zapojování spotřebitelů a zohledňování jejich zájmů v normalizaci ve vztahu k naplňování Strategické vize pro evropské normy“ a v roce 2014 v rámci Programu rozvoje technické normalizace s názvem „Vytvoření Příručky správné praxe pro provoz dětských hřišť a sportovišť – 2. etapa“.

Řešitel:
Kabinet pro standardizaci, o. p. s.

Odborná gesce, spoluúčast na řešení a partnerství:
Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.
– odborná gesce a spoluúčast na řešení; vydání příručky tiskem.

Příručka byla připravena a projednána ve spolupráci s různými zainteresovanými stranami a subjekty na více odborných platformách i bilaterálně, a to včetně (abecedně řazeno):

Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací; Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR; Autorizované a akreditované zkušebny – ITC Zlín, TZÚS Praha; Český institut pro akreditaci, o. p. s.; Česká společnost pro jakost; Česká společnost pro technickou normalizaci; Hospodářská komora ČR; Kabinet pro standardizaci – Programový výbor; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR; Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR; Ministerstvo vnitra ČR; Ministerstvo zdravotnictví ČR – Státní zdravotní ústav; Národní koordináční centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti; Odborná sekce Kvalita v ochraně spotřebitele, Rada kvality ČR; Pracovní skupina pro prevenci dětských úrazů při MZ ČR; Profesní Komora SOTKVO; Sdružení českých spotřebitelů; Sdružení pro bezpečnost potravin a ochranu spotřebitele; ÚNMZ – TNK 137, Výrobky pro děti; ÚNMZ.

Za spolupráci všem velmi děkujeme.

PŘÍRUČKA SPRÁVNÉ PRAXE PRO BEZPEČNÝ PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) V ČESKÉ REPUBLICE

Ing. Libor Dupal,
odborný garant úkolu a editor

Výstavba dětských a sportovních zařízení pro děti a mládež je nezastupitelným vkladem pro přirozený rozvoj osobnosti dítěte. Veřejná zařízení nabízejí prostor pro vhodné trávení volného času s využitím pohybových aktivit.

Pohybové aktivity a sport jsou zároveň také zdrojem rizik zranění a úrazů. Veškeré druhy pohybových (herních, sportovních a tělovýchovných) aktivit a činností dětí a mládeže ve školní a mimoškolní (rekreační, nácvikové i závodní) činnosti ve všech typech zařízení jsou závislé na mnoha faktorech, které společně vytváří podmínky pro bezpečné hry a sportování. Jedná se nejen o vlastnosti výrobků a kvalitu materiálů, ale i o podmínky provozování, kterými můžeme míru rizika maximálně snížit.

Úraz a jeho následky mají dopad nejen na samotné dítě nebo mladého člověka, na jeho rodinu a blízké okolí či na zdravotnictví, ale jsou také problémem komplexní psychické, sociální a ekonomické péče a znamenají značnou zátěž pro celou společnost. Úrazy jsou však způsobeny omezeným počtem faktorů a většina z nich je ovlivnitelná cílenou prevencí.

Prevence předchází vlastní újmě na zdraví a nezanedbatelnou měrou vede k podstatnému snížení nákladů na léčbu úrazů. Dohled dospělých osob (zákonní zástupci, pedagogové, vychovatelé, odborný personál aj.) je samozřejmě nezastupitelný, nemůže však systematicky nahradit nedostatky technické a provozní, které jsou v působnosti a zodpovědnosti provozovatele veřejného zařízení pro hry nebo sport. Na to se detailněji zaměřuje příloha č. 5 Příručky.

Stupeň účinnosti státního dozoru, který by mohl vždy a plně zabránit potenciálnímu nebezpečí, není prakticky možný; funkční dozor je navíc podmíněn zavedením závazných požadavků v právních předpisech a následným vymáháním jejich dodržování kontrolními

mechanismy dozorového orgánu či orgánů. To ovšem není případ dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen a podobných zařízení, kde je stupeň regulace nízký. Bezpečnost služby obecně není ostatně v EU ani v ČR definována; s ohledem na svou zodpovědnost zůstává provozovatel v právní neurčitosti, jak bezpečnou službu zajistit a poskytnout. Tyto systémové nedostatky mají nepříznivý dopad i na konečného uživatele, kterými jsou v tomto případě děti a mládež. Bezpečnou službu je proto důležité vymezit v jednotlivých sektorech.

Analýza situace včetně zmíněného nízkého a přitom nepřehledného stupně regulace této oblasti vedly k zadání úkolu vytvořit Příručku správné praxe pro bezpečný provoz veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže v České republice (dále jen „Příručka“). Tato Příručka vede důsledně k posílení samoregulativních nástrojů pro zajištění bezpečného provozu dané služby.

Zkušenosti řady vyspělých zemí ukazují, že investice vložené do odborně fundované a profesionálně vedené primární prevence dětských úrazů se vrací. I Česká republika má pro tuto oblast vytvořené již několik let jednotné metodické postupy v rezortech zdravotnictví a školství. Příručka správné praxe zkušenosti uvedených metodik zhodnocuje, vychází z nich a doplňuje je o nové poznatky z norem i z praxe.

Cílem této Příručky je podpora a zajištění bezpečného provozu výše uvedených veřejných zařízení. Podstatou je v rámci péče o zdraví dětí a mládeže sjednotit způsob jejich bezpečného provozování z pohledu hygieny, úrovně bezpečnosti jednotlivých prvků i celých veřejných zařízení včetně řízení provozu a podmínek údržby a zajištění bezpečnosti účinnými kontrolními mechanismy. Příručka byla zpracována v souladu s národní legislativou a evropskými normami a jejím základním účelem je správná aplikace norem.

Tato Příručka byla připravena v souladu se zněním:

- existujících technických norem, zejména řady 1-11 ČSN EN 1176 (pozn.: části normy 8 a 9 neexistují) viz příloha č. 2;
- existujících metodických dokumentů vydaných kompetentními ministerstvy, zejména: metodické informace (MŠMT ČR) k zabezpečování provozu a údržby ve sportovních zařízeních, dětských hřištích a tělocvičnách č. j. 24199/2007-50, vydané ve Věstníku 1/2008; metodické doporučení (MZ-SZÚ) k zajištění ochrany zdraví a zvýšení bezpečnosti dětí a mládeže na dětských a sportovních hřištích i v tělocvičnách (SZÚ č. j. CHŽP 35-112/07-10);
- dalších existujících doporučení a interpretačních dokumentů vydaných v dohodě na bázi kompetentních platform (např. viz příloha č. 3).

Příručka úzce navazuje na dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva „Zdraví 21“ a je zároveň i řešením úkolů Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ), směřujících k podpoře Strategické vize pro evropské normy a Programu rozvoje technické normalizace v letech 2013 a 2014. Příručka bude předkládána k pravidelnému přezkoumání v souladu s novým technologickým, vědeckým, normativním a legislativním vývojem.

*Ing. Libor Dupal,
odborný garant úkolu a editor,
ředitel Kabinetu pro standardizaci, o. p. s.
Září 2014*

PŘÍRUČKA SPRÁVNÉ PRAXE PRO BEZPEČNÝ PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) V ČESKÉ REPUBLICE

OBSAH

1.	PŮSOBNOST, ÚČEL A DEFINICE	6
1.1.	Legislativní ukotvení	6
1.2.	Oblast působnosti a účel použití této Příručky	7
1.3.	Další definice a výklad pojmů	8
2.	SPOLEČNÉ ZÁSADY PRO PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ	9
2.1.	Všeobecná základní povinnost provozovatele	9
2.2.	Montáž (instalace)	9
2.3.	Provoz – systém řízení bezpečnosti	10
2.3.1.	Všeobecně	10
2.3.2.	Kontrola a údržba	10
2.3.2.1.	Kontroly a jejich plánování	10
2.3.2.2.	Běžná údržba a její plánování	11
2.3.3.	Stanovení bezpečnostních opatření	11
2.3.4.	Pracovníci	12
2.3.5.	Provozní dokumentace	12
2.3.6.	Postupy	13
2.3.7.	Oprava a údržba	13
2.3.8.	Bezpečnost osob	13
2.3.9.	Úpravy zařízení	13
2.3.10.	Další provozní opatření	14
2.3.11.	Informace výrobce o kontrole a údržbě	14
2.4.	Model třístupňové kontroly	15
2.4.1.	Běžná vizuální kontrola	15
2.4.2.	Provozní kontrola	15
2.4.3.	Roční nezávislá odborná kontrola	16
3.	SPECIFICKÉ ZÁSADY PRO PROVOZ VOLNÝCH HRACÍCH PLOCH	18
3.1.	Úvod	18
3.2.	Doporučené zásady provozu venkovních hracích ploch	19
3.3.	Státní dozor	19
4.	SPECIFICKÉ ZÁSADY PRO PROVOZOVÁNÍ SPORTOVIŠŤ, TĚLOCVIČEN A PODOBNÝCH ZAŘÍZENÍ	20
4.1.	Nářadí a požadavky na jeho vlastnosti	20
4.2.	Manipulace s nářadím	20
4.3.	Upevnění nářadí a jeho ukládání	21

5.	PREVENCE ÚRAZŮ A ZNAČKA ČESKÁ KVALITA	21
5.1.	Značka kvality pro bezpečné hřiště a sportoviště	22
5.2.	Podmínky pro zajištění bezpečného provozu nově budovaných hřišť	22
5.3.	Proč a jak: značka kvality „Hřiště – sportoviště – tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“	22
	PŘÍLOHY:	25
	Příloha č. 1 – Právní předpisy a metodická doporučení vztahující se k provozování veřejných zařízení	25
	Příloha č. 2 – Technické normy pro veřejná zařízení	26
	Příloha č. 3 – Definování nezávislé technické kontroly	29
	Příloha č. 4 – Příklady pro návštěvní řád, provozní řád, zápis o provozní kontrole	30
	Příloha č. 5 – Odpovědnost při provozování herních a sportovních veřejných zařízení	33
	Příloha č. 6 – Seznam organizací a platforem, s nimiž byla Příručka konzultována	34
	Příloha č. 7 – Seznam použitých zkratk	35

1. PŮSOBNOST, ÚČEL A DEFINICE

1.1. Legislativní ukotvení

Česká republika má zavedený přísnější režim uvedení herních prvků pro dětská hřiště na trh, než je tomu obecně v EU. Mezi stanovené výrobky ve smyslu zákona o technických požadavcích na výrobky (plné citace zákonů jsou uvedeny v příloze 1) se podle nařízení vlády č. 173/1997 Sb., v platném znění řadí „zařízení dětských hřišť“ pod skupinu tzv. prostředků lidové zábavy (zařízení s pohyblivými stanovišti osob, zařízení s omezením řízeným pohybem osob, zařízení dětských hřišť, zařízení s možností pádu z výšky více než 40 cm, zařízení s možností zvýšené psychické zátěže). Od 1. 12. 2002 musí shodu herních prvků posoudit a potvrdit vydáním certifikátu autorizovaná osoba (zkušebna). Certifikaci podléhají i další zařízení řazené pod tuto skupinu, např. vodní skluzavky, zařízení pro uživatele kolečkových sportovních potřeb (skateboardingová hřiště, nafukovací hrací zařízení).

Za splnění základních požadavků na výrobky se považuje splnění odpovídajících ustanovení relevantních českých technických norem, které jsou zaváděny z příslušných evropských norem (EN). Seznam všech relevantních norem (ČSN EN) je uveden v příloze 2.

Prototyp herního prvku je posouzen autorizovanou osobou – zkušebnou, která vystaví certifikát typu, tedy certifikát platný pro stejný typ výrobku s dodržením veškerých parametrů. Avšak pokud výrobce nedodrží předepsané parametry u dalších výrobků nebo herní prvek chybně umístí na dětské hřiště (například tak, že se volný prostor u nuceného pohybu kolotoče překrývá s dopadovou plochou jiného herního prvku) či pochybí v montáži (namontuje skluzavku nízkou nad teré-

nem, nedodrží předepsané vzdálenosti jednotlivých částí prvku apod.), pak pro provozovatele ztrácí certifikát svůj původní smysl a herní prvek pozbývá souladu s požadavky příslušné ČSN EN.

Proto je pro provozovatele velmi důležitá kontrola nezávislou třetí stranou s odbornou způsobilostí: revizní technik pro herní a sportovní zařízení přeměří testovacími sondami herní prvky uvedené do provozu, ověří shodu s požadavky technických norem¹ a vystaví pro provozovatele revizní protokol.

Popsané povinné posouzení shody herních prvků pro dětská hřiště však zatím neplatí pro sportovní prvky a nářadí pro sportoviště a tělocvičny, kde není žádná sektorová regulace. A také neplatí pro vlastní provoz dětského hřiště či sportoviště. Certifikované herní prvky musí splňovat podmínky normy pro instalaci, což musí být při certifikaci doloženo, pokud se herní prvek posuzuje ještě ve stadiu před umístěním. Certifikáty k herním prvkům na dětské hřiště se, jak je uvedeno výše, nevztahují na prvky po instalaci, která může být (a nežádka i je) provedena v rozporu s normou.

Zejména z pohledu stanovení hygienických požadavků je důležitý zákon o ochraně veřejného zdraví.

Z kontextu je zřejmé, že regulace provozu předmětných veřejných zařízení je nízká. Pro danou oblast je pak zásadní zákon o obecné bezpečnosti výrobků, jenž v ČR transponuje evropskou směrnici o obecné bezpečnosti výrobků. Účelem tohoto zákona je zajistit, aby výrobky uváděné na trh nebo do oběhu byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví pro spotřebitele bezpečné (v případech, kde neexistuje specifická regulace).

Je proto nutné zaměřit se formou dodržování určitých podmínek na vytváření bezpečného prostředí a provozování zařízení s minimální mírou rizika. Zejména je potřeba se zaměřit na vývoj samoregulativních, preventivních nástrojů pro

zamezení úrazů dětí a mládeže a podporovat systematicky jejich použití. Takovým nástrojem je tato Příručka.

1.2. Oblast působnosti a účel použití této Příručky

Příručka správné praxe pro bezpečný provoz veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže se vztahuje na provoz veřejných zařízení bez ohledu na statut majitele – dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen, sportovních zařízení a dalších objektů a podobných zařízení v ČR, ve kterých se nacházejí herní prvky s charakterem dětského hřiště nebo sportovní prvky s charakterem sportoviště (dále souhrnně „veřejná zařízení“, pokud je v kontextu není třeba odlišit).

Do definice těchto zařízení se v Příručce nezahrnují vybavení pro sport a dětská hřiště pro rekreační činnosti a některá jiná zařízení se samostatnými pravidly, která se z působnosti uvedených zařízení vylučují, a to zejména:

- herní prvky pro privátní neveřejná zařízení, zpravidla certifikovaná dle EN 71 – hračky;
- prostředky lidové zábavy – lunaparky, pouťové atrakce;
- lanová sportovní centra – řízený provoz;
- hřiště „plná dobrodružství“ – atypická hřiště s řízeným provozem;
- plovoucí předměty pro volný čas používané na vodě i ve vodě.

Cílem Příručky je metodická a systematická podpora a zajištění bezpečného provozu herních či sportovních prvků ve veřejných zařízeních, a to:

- minimalizací rizik s ohledem na technický stav prvků;
- minimalizací rizik s ohledem na výrobní či montážní závady zjištěné nezávislou kontrolou po uvedení do provozu;
- minimalizací rizik s ohledem na jednotlivé prvky či prvky ve vzájemné kombinaci nebo zařízení

jako celek, zamezení nesouladu s bezpečnostními požadavky právních předpisů, technických norem či pokud by byly shledány jako nebezpečné na základě posouzení rizik;

– zavedením správné praxe při provozování těchto veřejných zařízení, s ohledem na organizaci kontrol, na zajištění řízení provozu a ověřenou instalaci herních a sportovních prvků nezávislým subjektem ad.

Příručka stanoví metodické postupy vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a mládeže při volnočasovém i organizovaném využívání veřejných zařízení. Její součástí je také seznam souvisejících právních předpisů, metodických informací a technických norem s tím, že tyto seznamy jsou indikativní, neboť předpisová základna je v neustálém vývoji.

Příručka je určena **pro provozovatele, zřizovatele, statutární zástupce či jiné osoby zodpovědné za provoz** (dále již jen „provozovatel“)² veřejných zařízení, například pro:

- veřejnou správu (provozující veřejná dětská i sportovní hřiště a sportoviště);
- školství (jesle, mateřské školy, dětské domovy, základní školy, praktické školy, všechny typy středních škol včetně speciálních a vysokých škol);
- komerční a zájmovou sféru (supermarkety, hotely, restaurace, nemocnice, ústavy, čerpací stanice, centra pro volný čas, dětské koutky, herny, rekreační zařízení apod.);
- tělocvičné jednoty, tělovýchovná sdružení, sportovní kluby, střediska volného času apod.;
- bytovou správu (sdružení vlastníků bytových jednotek, domů apod.).

Příručka úzce navazuje na dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva „Zdraví 21“ a je zároveň i řešením úkolů Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, směřujících k podpoře *Strategické vize*

¹ Aby nedošlo k mylnému pochopení, zdůrazňujeme, že v Příručce vždy, když hovoříme o posouzení či ověření shody, máme na mysli posouzení shody s požadavky relevantních norem (ČSN EN), jejichž seznam je přílohou 2.

² Technické normy hovoří obecně o „provozovateli“, aniž by byl vymezen; pro potřeby této Příručky bylo vymezení upřesněno, např. s využitím metodického doporučení MZ ČR.

pro evropské normy a Programu rozvoje technické normalizace v letech 2013 a 2014.

Příručka může být základem systému řízení bezpečnosti, jehož zavedení je vyžadováno po provozovateli například v EN 1176-7 (pro tento účel je v souladu s citovanou normou termín „řízení bezpečnosti“ definován jako systém zavedený provozovatelem dětského hřiště za účelem vymezení, udržování, a pokud je třeba za účelem zlepšení bezpečnosti dětského hřiště jako celku, a to včetně prvků a povrchů).

Dodržování pokynů a ustanovení této Příručky nezabývá provozovatele povinností dodržovat zákonné požadavky nebo prováděcí předpisy.

1.3. Další definice a výklad pojmů

Herní prvek – zařízení dětského hřiště – zařízení a konstrukce včetně komponentů a konstrukčních prvků, se kterými nebo na kterých si děti mohou hrát venku nebo uvnitř, ať už individuálně či ve skupinách podle svých vlastních pravidel či z vlastních důvodů ke hraní, jež se mohou kdykoli změnit, jsou herní prvky (podle zákona č. 22/1997 Sb.), které odpovídají z hlediska bezpečnosti pravidelnému systému údržby a kontroly ve smyslu ČSN EN 1176;

hrací povrch – povrch dětského hřiště, od něhož začíná užívání zařízení dětského hřiště a který zahrnuje alespoň dopadovou plochu;

kritická výška pádu – maximální výška volného pádu, pro kterou poskytne úprava povrchu přijatelnou úroveň tlumení dopadu;

minimální prostor – prostor nutný k bezpečnému užívání zařízení zahrnuje prostor pádu, volný prostor a prostor, který zabírá zařízení;

nárazová plocha – plocha, na kterou může dopadnout uživatel po propadnutí prostorem pádu;

osoba s odbornou způsobilostí – právnická nebo fyzická osoba (revizní technik/kontrolor apod.) s odbornou způsobilostí v oblasti pro herní

a sportovní zařízení, osoba nestranná a bez střetu zájmů ve smyslu této Příručky, schopná prokázat svoji odbornou způsobilost v oblasti pro herní a sportovní zařízení certifikátem obdrženým od certifikačního orgánu v akreditovaném kvalifikačním systému;

písek – písek na pískovišti, který vyhovuje hygienickým podmínkám uvedeným ve vyhlášce č. 238/2011 Sb.;

pískoviště – ohraničená plocha s možností výměny písku, určená pro hraní dětí;

prostor pádu – prostor uvnitř zařízení, na něm nebo okolo zařízení, který může zabírat uživatel padající z vyvýšené části zařízení;

provozovatel – majitel, provozovatel, zřizovatel, statutární zástupce či jiná osoba zodpovědná za provoz veřejného zařízení;

riziko – stav veřejného zařízení se schopností způsobit nepříznivé důsledky na zdraví uživatelů;

sport – představuje (podle zákona č. 115/2001) všechny formy tělesné činnosti, které si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné a psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní. Sportem pro všechny se rozumí organizovaný a neorganizovaný sport a pohybová rekreace určená širokým vrstvám obyvatelstva;

sportovní prvek – zařízení sportovního hřiště, tělocvičny apod. – zařízení a konstrukce včetně komponentů a konstrukčních prvků, které jsou určeny k rozvíjení pohybových dovedností a ke zvyšování tělesné zdatnosti uživatelů;

venkovní hrací plocha – plocha určená pro hry a sport dětí a mladistvých, která k tomuto účelu byla kolaudována;

Pozn.: Venkovní hrací plochy, které nemají svého provozovatele, nelze považovat za hrací plochu určenou ke hrám dětí ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví.

venkovní plocha škol a školských zařízení – plocha určená ke sportu a venkovnímu pohybu dětí, žáků a studentů využívaná v rámci výchovně vzdělávacího procesu. Plocha je nedílnou součástí škol a školských zařízení;

veřejné zařízení – dětské hřiště, sportoviště, tělocvična, sportovní zařízení a další objekty a zařízení, ve kterých se nachází zařízení herních prvků s charakterem dětského hřiště, dětského koutku nebo s prvky sportovního charakteru;

volný prostor – prostor v, na nebo okolo zařízení, který může zabírat uživatel vykonávající pohyb vyvolaný zařízením (např. sklouznutím, švihem, houpáním);

zachycení – nebezpečí dané situací, ve které se tělo nebo část těla či oblečení mohou zachytit.

Pozn.: Ze zákonů a technických norem byl proveden jen základní výběr pojmů, termínů či definic v bezprostředním vztahu k obsahu Příručky. Odkazované dokumenty citované v přílohách 1 a 2 Příručky obsahují množství dalších definic.

2. SPOLEČNÉ ZÁSADY PRO PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ

2.1. Všeobecná základní povinnost provozovatele

Provozovatel zajišťuje bezpečný provoz veřejného zařízení a je za bezpečnost provozu přímo zodpovědný (příloha 5). K zajištění bezpečného provozu může využít tuto Příručku.

Provozovatel zabezpečuje provádění kontrol veřejného zařízení včetně provozovaných herních a sportovních prvků.

Pokud je shledáno, že veřejné zařízení není bezpečné, musí být veřejnosti včetně dětí přístup zakázán.

Pokud je shledáno, že jednotlivý herní či sportov-

ní prvek veřejného zařízení není bezpečný, musí být vyřazen z provozu a až do opravy či odstranění nedostatku zabezpečení provozovatelem proti používání.

Příklady situací, kdy veřejné zařízení není bezpečné nebo kdy je zvýšené riziko nebezpečí:

- instalace zařízení není dokončená;
- nebyl nainstalován povrch tlumící nárazy;
- údržba nemůže zabezpečit požadovanou úroveň bezpečnosti;
- bezpečnost zařízení není ověřena hlavní roční nezávislou kontrolou.

Příklady situací, kdy herní nebo sportovní prvek není bezpečný:

- branka není zajištěná proti převrácení;
- prokázaná rizika zachycení hlavy, krku nebo prstů u herního či sportovního prvku;
- montážní závady;
- prvek je dočasně či trvale vyřazen z provozu osobou s odbornou způsobilostí (prošlá životnost herního nebo sportovního prvku, např. zkorodované ocelové konstrukce, nevhovující kotvení, neshoda s požadavky technických norem).

2.2. Montáž (instalace)

Herní či sportovní prvek má být instalován bezpečně ve shodě s pokyny výrobce a s požadavky technických norem a případných stavebních a bezpečnostních předpisů. Může být prokázáno, že při zajištění bezpečnosti prvku bylo postupováno i jiným způsobem, než jakým uvádí technická norma – to ale bývá velmi obtížné.

Za vlastní provedení instalace a montáže je zodpovědný subjekt, který ji provádí (často to bývá dodavatel či výrobce prvků a celého zařízení). Po převzetí provozovatelem závisí dělení zodpovědností na konkrétních smluvních záručních podmínkách.

Před převzetím zařízení provozovatelem se proto

doporučuje na nových veřejných zařízeních, tj. bezprostředně po instalaci herních a sportovních prvků, provést osobou s odbornou způsobilostí prověření shody s odpovídajícími evropskými normami, popřípadě i posouzení rizik. Kontrolu herních a sportovních prvků po instalaci je třeba zajistit osobou s odbornou způsobilostí sjednatou provozovatelem; tato osoba koná na principu nezávislosti a nezávislosti a prokázání odborné způsobilosti, jak je uvedeno dále v článku 2.4.3 Příručky.

Zaměření kontroly herních a sportovních prvků po instalaci zahrnuje například a zejména prověření úplnosti dokumentace (více viz čl. 2.3.5 Příručky) a důsledné provedení kontroly a posouzení možných nedostatků a neshod s normami ve vztahu k instalaci herních a sportovních prvků včetně náležitého proměření testovacími šablonami.

2.3. Provoz – systém řízení bezpečnosti

2.3.1. Všeobecně

Pro účely této Příručky je termín „řízení bezpečnosti“ definován v souladu s technickými normami (např. ČSN EN 1176-7) jako systém zavedený provozovatelem veřejného zařízení za účelem vymezení, udržování, a pokud je třeba za účelem zlepšení bezpečnosti zařízení jako celku, včetně prvků a povrchů.

Citovaná norma vyžaduje po provozovateli zavedení tohoto systému. Pro tento účel může sloužit tato Příručka a zejména ustanovení této kapitoly. Provozovatel má ve všech etapách návrhu, instalace, kontroly, údržby a provozu brát v úvahu informace výrobce, např. předběžné informace/katalog, návody k instalaci a údržbě spolu s požadavky odpovídajících technických norem a jakékoli další odpovídající poznatky. Požadavky a instrukce výrobce nesmí být v rozporu s evropskými normami a zejména nesmí bránit možnostem

a volbě provozovatele aplikovat nezávislou kontrolu např. předepisováním, kým bude tato roční kontrola prováděna (viz čl. 2.4.3 Příručky).

2.3.2. Kontrola a údržba

Aby se předešlo úrazům, je provozovatel povinen zajistit provádění pravidelné kontroly a údržby všech veřejných zařízení. Každý herní či sportovní prvek a jeho součásti mají být kontrolovány a udržovány podle návodu výrobce a v intervalech, které určuje norma.

Výrobce ve svých návodech informuje např. o materiálových vlastnostech výrobků, které je třeba vzít na zřetel, neboť mohou ovlivňovat četnost kontrol.

Provozovatel musí brát v úvahu místní podmínky, jež mohou ovlivnit nezbytnou četnost kontrol.

Provozovatel zajistí plánování kontroly a údržby, provádění pravidelných kontrolních prohlídek, evidenci zjištěných závad, drobné i celkové opravy, ale také čištění v intervalech podle potřeby a u některých druhů herních a sportovních prvků i mazání, konzervaci apod.

Provozovatel zajistí vedení kontrolní a servisní evidence (možno i ve formě elektronických záznamů).

2.3.2.1. Kontroly a jejich plánování

Kontrola herních a sportovních prvků umístěných na veřejném zařízení a veřejného zařízení jako celku sestává ze tří vzájemně se doplňujících segmentů: běžné vizuální kontroly, provozní kontroly a hlavní kontroly (roční nezávislé odborné kontroly).

Běžná vizuální kontrola umožňuje rozeznat nápadné zdroje nebezpečí, které mohou být způsobeny používáním, nešetrným zacházením či vandalismem nebo povětrnostními podmínkami. Provozní kontrola je podrobnější kontrola technického stavu ověřující funkci a stabilitu zařízení,

vlastně z hlediska opotřebení používáním, vlivy počasí apod. Roční nezávislá odborná kontrola je hlavní kontrolou, která se provádí za účelem nezávislého, vysoce odborného posouzení celkové úrovně bezpečnosti veřejného zařízení, a to jednotlivých herních a sportovních prvků, základů a dopadových ploch a povrchů, zejména na základě shody s příslušnými evropskými normami. Podrobně je model kontrol rozveden v části 2.4 Příručky. To, že provozovatel postupuje správně a řádně, zajišťuje proces kontrol a bezpečný provoz veřejného zařízení, mu může garantovat značka kvality (viz část 5 Příručky).

Plánování kontrol zohledňuje místní podmínky a pokyny výrobce s ohledem na materiálové vlastnosti výrobku, jež mohou ovlivnit nezbytnou četnost kontrol. Plán by měl být sestaven s ohledem na provoz, opravy a údržbu zařízení. Plán má obsahovat seznam částí, které je třeba zkontrolovat v rámci různých kontrol, jakož i metody kontrol (viz výše, resp. čl. 2.4 Příručky).

Jestliže byly v průběhu kontroly objeveny závažné neshody ohrožující bezpečnost, musí být bezodkladně odstraněny. Pokud to není možné, je třeba zařízení zajistit proti použití, např. jeho znehybněním nebo odstraněním.

Pokud je část zařízení odstraněna ze stanoviště, např. za účelem jeho údržby, je nutné veškeré kotvení nebo základy odstranit nebo zakrýt a místo zabezpečit.

Pokud není zařízení bezpečné, musí být veřejnosti, a to včetně dětí, přístup zakázán.

Plán kontrol a výstupů prohlídek a odborných technických kontrol s podkladem o provedených opravách je nutnou evidencí, kterou uschovává provozovatel k prokázání péče o bezpečný provoz.

2.3.2.2. Běžná údržba a její plánování

Aby se snížilo riziko úrazu, provozovatel zajistí vy-

pracování, zavedení a dodržování odpovídajícího plánu běžné údržby. Plán stanovuje údržbu prvků a jiných částí zařízení, pokyny pro postup při stížnostech a neshodách apod.

Běžná údržba veřejného zařízení – prvků a povrchů – sestává z preventivních opatření, jež udržují úroveň jejich bezpečnosti, prováděných shodně s příslušnými evropskými normami. Taková opatření by měla zahrnovat:

- utažení upevňovacích prvků
- obnovení nátěru a novou úpravu povrchů zařízení
- údržbu všech povrchů tlumících nárazy
- promazání ložisek
- obnovu označení vybavení za účelem indikace výšky náplní sypaného materiálu
- čištění
- odstranění skleněných střepů a jiných úlomků či znečišťujících příměsí
- obnovení sypané náplně na její správnou úroveň
- údržbu volných ploch

Význam údržby prvků je možné posuzovat z různých hledisek:

- bezpečnost pohybové či sportovní aktivity je nejzávažnějším činitelem. Zanedbává-li se údržba, může dojít i k vážnějším úrazům při cvičení;
- ekonomické hledisko – nedostatečná údržba zkracuje životnost náradí a snižuje jeho užitnou hodnotu;
- estetické hledisko – dobře udržované herní a sportovní prvky mají přitažlivější vzhled než neudržované.

2.3.3. Stanovení bezpečnostních opatření

Provozovatel veřejného zařízení má opakovaně, nejméně jednou ročně, systematicky vyhodnotit účinnost všech použitých bezpečnostních opatření (včetně doporučení stanovených v přísluš-

ných evropských normách) a provést jejich změnu, pokud byla shledána jako nutná na podkladě zkušeností nebo změněných okolností.

K tomuto účelu může provozovatel významně napomoci roční nezávislá odborná kontrola (viz čl. 2.3.2.1, resp. 2.4 Příručky).

Zejména může provozovateli napomoci držení důvěryhodné značky bezpečnosti pro dané veřejné zařízení, pokud taková značka ve svém komplexu toto garantuje.

Ve školství kromě obecných zásad úrazové prevence jsou při některých činnostech dodržována další zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při koupání, výuce plavání, lyžařských výcvicích, sportovních a turistických akcích apod. Ve všech těchto případech klade škola zvýšený důraz na stanovení bezpečnostních opatření a dodržování pokynů, právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i dětmi a mládeží.

Při pohybových a sportovních činnostech (míčové hry apod.) se účastníci řídí ustanoveními o bezpečnosti obsaženými v pravidlech pro příslušnou pohybovou činnost, danou věkovou skupinu a jejich modifikaci pro dané prostorové podmínky a ustanoveními soutěžních řádů daných sportů.

2.3.4. Pracovníci

Pracovníci pověřeni provozovatelem provádějí úkoly, které jsou součástí řízení bezpečnosti, jako jsou např. kontrola, oprava a údržba, mají mít k tomu oprávnění. Úroveň oprávnění se mění v závislosti na úkolu, který může vyžadovat školení. Pověření pracovníci mají disponovat dostatečnými informacemi o svých úkolech, kompetencích a odpovědnostech. Všechny práce, které mohou ovlivnit bezpečnost zařízení, např. svařování dílů zařízení, musí provádět pouze kvalifikovaní pracovníci.

2.3.5. Provozní dokumentace

O všech činnostech, které jsou součástí řízení bezpečnosti, by měl vést provozovatel záznamy.

Dokumentace týkající se veřejného zařízení má zahrnovat:

- prohlášení o shodě/certifikát o kontrole a zkoušení (v případě dětského hřiště povinně) a katalogový list; doporučujeme vyžadovat i „Protokol o zkoušce“, neboť má být nedílnou součástí certifikátu
- návody pro kontrolu a údržbu
- platné návody pro provoz, v případě potřeby návody k obsluze
- záznamy provozovatele, např. deník (záznamy o provozních kontrolách, údržbě, plánech a hodnocení bezpečnosti řízení)
- průvodní a technickou dokumentaci
- protokoly o vstupních a ročních nezávislých kontrolách
- provozní řád

Tato dokumentace má být přístupná v případě potřeby pro údržbu, kontrolu, opravy a při nehodě.

Provozní řád – podmínky provozu tělocvičen, uskladňování cvičebního nářadí, zařízení venkovních hracích ploch v předškolních, školních a ostatních zařízeních. Podmínky pro venkovní plochy jsou jednou z částí provozního řádu celého zařízení. Tato část provozního řádu obsahuje zejména podmínky údržby, úklidu hracích ploch, sanaci písku, zakrývání pískovišť včetně četnosti výměny písku, stanovení postupu při pravidelných prohlídkách a kontrolách včetně povinností postupu instruktorů a cvičitelů při používání tělocvičného nářadí, způsob závlahy zatravněných ploch a další.

Příklad provozního řádu – viz příloha 4.

Všeobecná bezpečnostní opatření

Na dětském hřišti má být umístěna informační tabule se znakem (piktogramem) dětského hřiště,

návštěvním řádem a dalšími údaji:

- telefonním číslem k přivolání záchranné služby
  - telefonním číslem pro spojení s údržbou
  - nahlášení vážných závad
  - názvem dětského hřiště
  - adresou dětského hřiště
  - ostatními odpovídajícími místními informacemi
- Vjezd z dětského hřiště, výjezd a únikové cesty z dětského hřiště určené veřejnosti a záchranné služby mají být kdykoli přístupné a prosté překážek.

Pozn.: V těchto záležitostech platí místní ustanovení.

2.3.6. Postupy

Závady, k nimž došlo v průběhu provozu a které představují riziko bezpečnosti, musí být bezodkladně odstraněny. Pokud to není možné, doporučuje se zařízení zajistit proti použití, např. znehybněním nebo odstraněním.

K dispozici jsou písemné postupy pro řešení případných nehod, požáru apod.

Dokud není nebezpečné zařízení opraveno a povoleno jeho používání, má být veřejnosti zabráněno v přístupu. O zjištěných nehodách musí provozovatel provést zápis, který obsahuje:

- datum a čas nehody
- věk a pohlaví postiženého a popis oblečení včetně obuvi
- zařízení související s nehodou
- počet dětí na hřišti v době nehody
- popis nehody
- utrpěná poranění včetně postižených částí těla
- podniknutá opatření
- výpovědi svědků
- všechny následné úpravy zařízení
- pověřnostní podmínky
- všechny další důležité informace

Tyto informace by měly být použity ke zlepšení

bezpečnosti na veřejném zařízení a uchovány pro další použití.

Záznam o školním úrazu

Zápis do knihy úrazů provádí ředitel/ka předškolního či školního zařízení či ředitelem pověřený zaměstnanec; evidují se všechny úrazy dětí, ke kterým došlo při činnostech ve škole nebo školce či na akcích organizovaných školou, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola o úrazu dozví. Ředitel školy je povinen zaslat zápis na Českou školní inspekci (i-EPIS). (Vyhláška č. 57/2010 Sb. o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.)

Tato metodika nepostihuje další kroky a opatření vyplývající z jiných dokumentů, např. podávání informací o úrazu dítěte zákonnému zástupci, pojišťovací záznamy apod.

2.3.7. Oprava a údržba

Oprava a údržba by měly zahrnovat opatření směřující k nápravě závad nebo obnovu požadované úrovně bezpečnosti zařízení a povrchů hřišť. Provozovatel zajišťuje opravy kvalifikovanou osobou.

Taková opatření například zahrnují:

- výměnu kotevnic a upevňovacích prvků
- opravy svarů
- výměnu opotřebovaných nebo vadných součástí
- údržbu konstrukcí a dílů
- údržbu herního či sportovního povrchu

2.3.8. Bezpečnost osob

Za provozu se neprovádějí opravy, které by mohly ohrozit bezpečnost pracovníků údržby, cvičenců nebo veřejnosti.

Pozn.: Zde mohou platit další bezpečnostní předpisy.

2.3.9. Úpravy zařízení

Úpravy jednotlivých certifikovaných prvků či jejich konstrukce, které by mohly ovlivnit bezpeč-

nost prvku, se provádějí po konzultaci s výrobcem nebo autorizovanou osobou, která rozhodne o recertifikaci.

Ostatní úpravy prvků nebo jejich konstrukce, které by mohly ovlivnit bezpečnost prvku, se provádějí po konzultaci s oprávněnou osobou, což je odborná firma způsobilá pro opravy a servis herních a sportovních prvků, která vydá o opravách protokol.

2.3.10. Další provozní opatření

1. Provozovatel zabezpečuje přejímku výrobků (prvků) a k nim určených dokladů pověřeným pracovníkem.
2. Provozuje a udržuje prostory a výrobky v bezpečném stavu zpravidla podle vypracovaných provozních předpisů k danému prostoru sportovního či herního objektu a v souladu s příslušnou technickou normou (ČSN EN, viz příloha 2 Příručky) a informacemi k výrobku.
3. U výrobků, které byly uvedeny do provozu před platností současných platných ČSN EN, by měl provozovatel zajistit osobou s odbornou způsobilostí v oblasti pro herní a sportovní zařízení určení bezpečnostních rizik vyplývajících z dalšího možného provozování herních či sportovních výrobků a zabezpečit provedení odpovídajících úprav tak, aby užívání výrobků bylo bezpečné s ohledem na omezení doby životnosti výrobků.
4. Provozovatel zabezpečuje provozní předpisy pro bezpečný provoz veřejného zařízení. Tyto předpisy (řád) stanoví náležitosti úklidu, údržby, péče o zeleň, určení četnosti kontrol a další. Provozní předpisy slouží provozovateli k postupům při provozování vybavení a přináší přehled kontrolním orgánům.
5. Provozovatel zabezpečuje průběžné vedení dokumentace podle platných ČSN EN a rezortních metodických pokynů. O všech realizovaných

činnostech je třeba vést záznamy jako součást řízení bezpečnosti.

6. Provozovatel informuje uživatele formou návěstivního řádu umístěného zpravidla u vstupu na hřiště. Návěstivní řád zpracovává provozovatel zpravidla sám s ohledem na daný objekt, požadavky příslušných ČSN EN a v souladu s obecně závaznou vyhláškou o ochraně veřejné zeleně. U tělocvičných zařízení je zpracován provozní řád a umístěn zpravidla u vstupu do tělocvičny či na sportovní hřiště a dále řád k uskladnění tělocvičného nářadí umístěný zpravidla u vstupu do nářadovny.
7. Provozovatel rovněž zajišťuje údržbu provozovaných zařízení. Vlastními silami by měl provozovatel zabezpečit drobnou údržbu nevyžadující zvláštní odborné znalosti. Tuto údržbu by měli provádět proškolení pracovníci seznámení s charakterem výrobku a povinnostmi údržby v souladu s informacemi výrobce. Jakýkoli zásah a opravu vyžadující odborné znalosti má provádět:
  - u oprav běžného charakteru zabezpečujících okamžitý bezpečný provoz zařízení revizní technik v oblasti tělocvičného zařízení a zařízení dětských hřišť;
  - u oprav a montáží vyžadujících vyjmutí zařízení, seřizování a výměnu náhradního dílu, zabezpečení sestavení zařízení včetně kotevních dílů, řízení montážních souborů zařízení tělocvičen, sportovišť a dětských hřišť – servisní technik v oblasti tělocvičného zařízení a dětských hřišť.

2.3.11. Informace výrobce o kontrole a údržbě

Výrobce/dodavatel je povinen poskytnout návod k údržbě a kontrole, jehož obsahem je také prohlášení, že četnost kontrol se bude měnit s typem zařízení (např. u zařízení, kde stabilita spočívá

na jednom sloupu), s použitými materiály či s jinými faktory (např. zátěžovým užíváním, úrovněmi vandalismu, znečištěním ovzduší, stářím zařízení).

Výrobce/dodavatel je rovněž povinen poskytnout výkresy a schémata nezbytné k údržbě, kontrolám a k ověření správné funkce (k provozním, ale i ke vstupním a ročním nezávislým kontrolám) a pokud je to vhodné, pak i k opravě zařízení.

Informace musí stanovit četnost kontroly nebo údržby zařízení či jeho součástí. Tam, kde je to důležité, musí obsahovat poučení o kontrole a údržbě rizikových částí výrobku.

Výrobce nebo dodavatel je povinen zabezpečit informace týkající se kritické výšky pádu zařízení povrchu tlumícího náraz, zkoušeného v souladu s ČSN EN 1177, ještě před přijetím objednávky.

Výrobce nemůže nijak omezovat a vylučovat provádění nezávislé kontrolní činnosti (např. že kontrolu mohou provádět jen osoby jím proškolené či pouze jeho zaměstnanci apod.), protože takové postupy nejsou v souladu s evropskými akreditačními principy ve vztahu k nezávislosti posuzování shody.

2.4. Model třístupňové kontroly

V této kapitole rozvádíme podrobněji popis modelu třístupňové kontroly provozu veřejných zařízení.

2.4.1. Běžná vizuální kontrola

Běžná vizuální kontrola umožňuje rozeznat nápadné zdroje nebezpečí, které mohou být způsobeny používáním, nešetrným zacházením, vandalismem nebo povětrnostními podmínkami.

Běžnou vizuální kontrolu provádí provozovatelem pověřená osoba, která je poučená k provádění této kontroly.

O provedení běžných vizuálních kontrol je vyhotoven jednorázový zápis v knize provozu, při zjiš-

tění závady se provádí zápis vždy.

Četnost kontroly závisí na intenzitě využívání veřejného zařízení; pro některá veřejná zařízení, např. ta, jež jsou vystavena ve vysoké míře vandalismu, může být nezbytná denní prohlídka tohoto typu.

Příklady zaměření běžné vizuální kontroly:

- poškozené či zlomené součásti;
- střeby a rozbité lahve;
- spadlé části stromů či cizích předmětů z důvodu povětrnostních vlivů;
- injekční stříkačky;
- další cizí předměty v pískovišti nebo na ploše hřiště.

2.4.2. Provozní kontrola

Provozní kontrola je podrobnější kontrola ověřující funkci a stabilitu zařízení, zvláště z hlediska opotřebení používáním, vlivy počasí apod.

Provozní kontrolu provádí provozovatelem pověřená osoba, seznámená s charakterem herních či sportovních prvků na daném veřejném zařízení a s povinnostmi jejich údržby. Provozovatel může k provozním kontrolám povolat i odbornou firmu, která doloží svoji odbornou způsobilost a po kontrole předá protokol.

Četnost provozních kontrol závisí na frekvenci užívání daného veřejného zařízení. Interval předepsaný normou bývá obvykle od jednoho do tří měsíců (podle místních podmínek a informací od výrobce/dodavatele herních a sportovních prvků).

O provozních kontrolách se vedou vždy písemné záznamy, které by měly být archivovány.

Příklady zaměření provozní kontroly:

- čistota;
- dostatečná vrstva sypkého materiálu v dopadových plochách (značka základní úrovně);
- kvalita povrchu, dopadových ploch, odkryté základy;

- ostré hrany, chybějící a poškozené části, nadměrné opotřebení pevných i pohyblivých dílů;
- celistvost konstrukce.

2.4.3. Roční nezávislá odborná kontrola

Roční nezávislá odborná kontrola je hlavní kontrolou, která se provádí za účelem nestranného, vysoce odborného posouzení celkové úrovně bezpečnosti veřejného zařízení, zejména jednotlivých herních a sportovních prvků, základů, dopadových ploch a povrchů obecně atd., zejména na základě ověření shody s příslušnými evropskými normami.

Při jejím provádění osoba s odbornou způsobilostí v oblasti herních a sportovních zařízení (věnujte prosím pozornost definici v čl. 1.3) posuzuje změny úrovně bezpečnosti zařízení plynoucí z provedené montáže, opotřebení v důsledku běžného užívání, provedených oprav, dodatečně vestavěných nebo vyměněných částí, povětrnostních vlivů, známek rozpadu nebo koroze. V rámci kontroly bere tato osoba v úvahu informace výrobce, např. pokyny pro zvýšenou pozornost u kontroly zařízení s jednou stojinou. V případě potřeby určení míry rizika daného zařízení provede osoba s odbornou způsobilostí v oblasti herních a sportovních zařízení posouzení rizik.

Jak již vyplývá z názvu, provádí se tato hlavní kontrola jedenkrát ročně, nicméně zvláštní podmínky provozu si mohou vyžádat kratší interval kontroly. Zajištění bezpečnosti daného zařízení je plně v odpovědnosti, a tudíž i v kompetenci provozovatele.

Roční nezávislou odbornou kontrolu provádí provozovatelem sjednaná osoba s odbornou způsobilostí, která je nezávislá ve vztahu k provozovateli, výrobcí a dodavateli herních a sportovních prvků či k jiným zainteresovaným subjektům, čímž je vyloučen střet zájmů. V příloze 3 je vymezení nezávislosti osoby s odbornou způsobilostí.

Úroveň odborné způsobilosti je vymezena následovně:

Osoba s odbornou způsobilostí se prokazuje kvalifikací certifikovaného revizního technika v oblasti tělocvičného zařízení a dětských a sportovních hřišť, což je certifikovaná osoba nestranná a nezávislá ve vztahu k výrobku i k provozovateli zařízení ve smyslu předcházejícího odstavce, resp. přílohy 3, která je schopna prokázat svoji způsobilost k provedení roční nezávislé odborné kontroly certifikátem obdrženým v akreditovaném kvalifikačním systému, jež zahrnuje průběžné vzdělávání, doškolování a proškolení o novém vývoji legislativy, norem, posuzování rizika a správné praxe provozu veřejných herních a sportovních zařízení.

Provozovatel by si měl ve svém vlastním zájmu ověřit, zda osoba, která nabízí odbornou technickou kontrolu herních a sportovních veřejných zařízení, je pojištěná za škodu v oblasti odpovědnosti za kontrolní činnost – posouzení bezpečnosti uvedených zařízení.

O provedení roční nezávislé odborné kontroly se píše osoba s odbornou způsobilostí revizní protokol s detailním popisem závad k odstranění.

Pokud při kontrole zjistí osoba s odbornou způsobilostí závadu, která je bezprostředně neopravitelná, je nutné, aby provozovatel tento herní či sportovní prvek ihned vyřadil z užívání a zajistil jej technicky tak, aby nemohl být do následné opravy používán.

Na základě roční nezávislé odborné kontroly musí být zjednána náprava a zjištěné závady opraveny tak, aby byl opět zajištěn bezpečný provoz. Zvláštní zřetel musí provozovatel brát na prvky, které osoba s odbornou způsobilostí provádějící kontrolu označí z hlediska bezpečnosti za nevyhovující. Takový prvek pak provozovatel vyřadí do zajištění opravy či rekonstrukce z užívání, nebo jej trvale odstraní z provozu a veřejného zařízení.

Roční nezávislou odbornou kontrolu nemůže nahradit žádný jiný stupeň kontroly ani servisu. Servisní kontrola není normami (viz příloha 2) stanovena, jedná se pouze o servisní opravy, které má provozovatel zajišťovat až na základě objektivně zjištěných výsledků roční nezávislé odborné kontroly. Roční nezávislá odborná kontrola nemůže být proto zaměňována za roční servisní kontrolu. V případě záměny neplní provozovatel požadavek normy na nezávislou odbornou roční kontrolu.

Provedená roční kontrola u zařízení s řízeným provozem (školská zařízení apod.) nezbavuje provozovatele povinnosti před užitím herních či sportovních prvků vizuálně, tlakem a tahem zkontrolovat jejich bezpečnou použitelnost. Po ukončení cvičení je provozovatel povinen zkontrolovat uložení na předepsaném místě (uvedené povinnosti se uvádějí v provozním řádu příslušného veřejného zařízení a v povinnostech pro pedagogické pracovníky).

Provádění kontrol a oprav za provozu, které by mohly ohrozit bezpečnost pracovníků, žáků nebo veřejnosti, je nutno zabránit. Zařízení musí být po tuto dobu vyřazeno z provozu.

Při provádění pravidelné roční nezávislé kontroly musí být k dispozici předcházející (případně vstupní) revizní protokol, který je podkladem pro ověření aktuálnosti uvedených dokladů.

Příklady zaměření roční nezávislé odborné kontroly:

- Roční kontrola se netýká pouze zjištění technického stavu – opotřebení či poškození součástí používáním, povětrnostními vlivy, hnilobou, korozi nebo vandalismem –, ale jde především a zejména o zjištění celkové úrovně bezpečnosti herních a sportovních prvků včetně dopadových a bezpečnostních ploch v návaznosti na shodu s požadavky legislativy a ČSN EN.

- Neshody s příslušnými ČSN EN ve vztahu k instalaci herních a sportovních prvků kontrolor prokazuje proměřením testovanými kalibrovanými šablonami a ostatními měřicími prostředky, zejména pokud nebyla provedena kontrola herních a sportovních prvků po instalaci.

- Při roční kontrole se zjišťuje i úplnost dokumentace k těmto zařízením.
- Roční kontrola dále zahrnuje rozsáhlou řadu náročných měření k posouzení bezpečnosti a zpracování závěrečného podrobného protokolu. V případě zbytkového rizika provede osoba s odbornou způsobilostí v oblasti herních a sportovních zařízení posouzení rizik.

Nezávislá kontrola prokazuje shodu s požadavky ČSN EN i mimo roční pravidelnou kontrolu, např. v těchto případech:

- Kontrolu po změnách plynoucích z provedených oprav nebo dodatečně přidaných či vyměněných částí (doložení nového posouzení a prokázání shody s požadavky ČSN EN).
- Posouzení shody po změnách provedených na základě přijatých bezpečnostních opatření podle předchozích zjištění u ročních či provozních kontrol.
- Kontrolu po rozšíření hřiště o nový herní či sportovní prvek.

Revizní protokol o provedené kontrole:

- Je důležitým dokumentem o stavu herních a sportovních prvků na veřejném zařízení z hlediska jejich bezpečnosti pro užívání.
- Revizní zpráva musí obsahovat podrobné zhodnocení stavu zařízení, závady musí být jasně definované a musí se zde plně promítnout požadavky ČSN EN, neboť i v případě pojistného plnění budou pojišťovny požadovat prokázání shody s požadavky ČSN EN.
- Revizní zprávu se doporučuje archiverovat minimálně čtyři roky.

Z výše uvedeného vyplývá, že by provozovatel ve svém vlastním zájmu měl pečlivě volit nejen dodavatele kvalitních herních a sportovních prvků, ale především a zejména kvalitního a prověřeného kontrolora, který musí být nezávislý ve vztahu k výrobci i provozovateli, pověřený k uvedeně činnosti, pojištěný, se znalostí legislativy a ČSN EN, aby mohl být provozovateli plnou zárukou pro správné a bezpečné provozování, neboť provozovatel je ten, kdo je za bezpečný provoz veřejných zařízení zodpovědný.

Smluvní vztah k zajištění roční pravidelné kontroly

Občanský zákoník zahrnuje mimo jiné závazky z právních jednání, které se vztahují na kontrolní činnosti a způsob uzavření smluvního vztahu k tomu. Smlouvou o kontrolní činnosti se kontrolor (v této Příručce osoba s odbornou způsobilostí, resp. osoba s odbornou způsobilostí v oblasti herních a sportovních zařízení) zavazuje zjistit nestranně stav určité věci nebo ověřit výsledek určité činnosti a vydat o tom kontrolní osvědčení, objednatel se pak zavazuje zaplatit mu odměnu. Principy pro přístup provozovatele ke sjednání smlouvy jsou následující:

Zajištění odborné péče, způsobilosti – Provozovatel si před provedením roční kontroly ověří odbornou způsobilost kontrolora.

Nezávislost provedení – Provozovatel si před provedením roční kontroly ověří nezávislost osoby s odbornou způsobilostí v oblasti herních a sportovních zařízení.

Ověření pojištění ke kontrolní činnosti v oblasti herních a sportovních zařízení – Kontrolor je odpovědný za plnění kontrolní činnosti. Pro provozovatele je proto důležité ověření si pojištění kontrolora. Toto pojištění by se mělo vztahovat přímo na vykazovanou kontrolní činnost v oblasti herních a sportovních zařízení, neboť běžné pojištění z provozní činnosti vykazuje zpravidla krácené pl-

nění. Výše pojistky revizního technika se doporučuje pro pokrytí plnění ve výši 10 000 000 Kč.

Součinnost – Objednatel zajistí kontrolorovi součinnost nutnou k provedení kontroly, zejména mu umožní potřebný přístup a veškeré potřebné doklady ke kontrole.

Smlouva může být uzavřena i formou objednávky. Je v zájmu provozovatele podchytit v ní všechny výše uvedené aspekty.

3. SPECIFICKÉ ZÁSADY PRO PROVOZ VOLNÝCH HRACÍCH PLOCH

3.1. Úvod

Neudržovaná a nezabezpečená pískoviště mohou představovat riziko ohrožení zdraví uživatelů venkovní hrací plochy, což jsou především děti, které ještě nemají dostatečně vyvinutý imunitní systém a proto mohou snadněji podlehnout nákaze. Při nedostatečné údržbě hrozí znečištění venkovních hracích ploch (pískoviště) zejména výkaly zvířat. V písku se mohou nacházet patologické mikroorganismy a parazité, které mohou poškodit zdraví. Obecně platí, že při hře na pískovišti se lze nakazit bakteriálními, parazitárními a virovými nemocemi. Z pískoviště kontaminovaného výkaly zvířat hrozí například salmonelóza, toxoplasmóza, leptospiróza, giardióza, toxokaróza a teniáza. Společným znakem přenosu původců jmenovaných onemocnění je přenos ústy do trávicího traktu. Nelze opomenout i fyzikální rizika – mechanické poškození kůže sklem nebo použitou jehlou s odlišnou cestou přenosu infekce. Z těchto důvodů je ochrana veřejného zdraví na venkovních hracích plochách s pískovištěm upravena legislativně, což je specifické oproti dětským hřištím obecně.

Podmínky pro řádný provoz veřejných zařízení, včetně volných hracích ploch pro hry dětí jsou předmětem předcházejících částí Příručky. Zde

uvádíme pouze některé aspekty vyžadující zvláštní pozornost ve vztahu k venkovním hracím plochám.

Zákon o ochraně veřejného zdraví stanoví venkovní hrací plochy v předškolních a školních zařízeních, ale i veřejně přístupná zařízení určená pro hry dětí jako plochu, která byla k tomuto účelu zkolaudována a má svého provozovatele.

Písek pro pískoviště na venkovních hracích plochách musí vyhovovat hygienickým požadavkům uvedeným ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví ČR č. 238/2011 Sb. o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity pisku v pískovištích venkovních hracích ploch v platném znění. Provozovatel venkovní hrací plochy určené pro hry dětí je povinen zajistit, aby písek užívaný ke hrám dětí v pískovištích nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity upravené prováděcím právním předpisem (vyhláška č. 238/2011 Sb. v platném znění). Limity jsou uvedeny v příloze č. 14 vyhlášky 238/2011 Sb. v platném znění.

Opatření na zabránění nebo odstranění kontaminace pisku a hracích ploch jsou opatření vedoucí k minimalizaci znečištění. Systém opatření a podmínky provozu takové hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů upraví provozovatel v provozním řádu. Provozní řád nepodléhá schválení ze strany orgánu ochrany veřejného zdraví.

3.2. Doporučené zásady provozu venkovních hracích ploch

- kvalita pisku – pravidelná vizuální kontrola, včasné odstraňování listů či jiných předmětů, případně mikrobiologická, chemická a parazitologická analýza;
- provádění údržby pisku – zahřátí, překopávání, prosívání pisku, včetně nastavení četnosti úklidu a výměny pisku;

- zakrytí pískoviště – vhodným vzdušným materiálem, jako je např. hustá síťovina, pojízdné kryty aj.;
- četnost výměny pisku – výměna pisku závisí na zatížení pískoviště a prováděných opatřeních k sanitaci pisku. Doporučuje se výměna pisku 1x ročně;
- zdravotní nezávadnost pisku – doklad o posouzení výrobku ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 102/2001 Sb. o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Doklad o obsahu sledovaných chemických prvků;
- kvalita zatravnění – celistvost zatravnění, údržba;
- kvalita závlahové vody – voda musí odpovídat alespoň 1. třídě – vhodná pro závlahu;
- uzavření hrací plochy – povinnost oplocení je určena jen pro školská zařízení;
- provozní řád – má obsahovat podmínky provozu hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů. Provozní řád vypracuje provozovatel venkovní hrací plochy;
- zařízení VHP – musí splňovat bezpečnostní normy, a to jak ve vztahu k prevenci úrazů, tak i ve vztahu k požadavkům zdravotní nezávadnosti. Musí respektovat věkové zvláštnosti dětí;
- zdravotní nezávadnost – použitých materiálů pro výstavbu ploch a zařízení hracích ploch.

Zdůrazňuje se, že všechny obecné principy a postupy, popsané v částech 1 a 2 Příručky, např. ve vztahu k zajištění třístupňové kontroly (viz kap. 2), jsou obecně zásadní i pro venkovní hrací plochy.

3.3. Státní dozor

Pískoviště, resp. písek na pískovišti jsou předmě-

tem pravidelné kontroly státního dozoru, který zajišťují orgány ochrany veřejného zdraví (OOVZ) v souladu s kontrolními plány příslušné Krajské hygienické stanice (KHS). Předmětem kontroly je kontrola provozního řádu a vizuální kontrola pískoviště. Pokud je pískoviště zanedbané, zjevně znečištěné nebo jinak znehodnocené, pracovník OOVZ zajistí kontrolní odběr písku k laboratornímu vyšetření (viz též úvod této kapitoly). V případě nevyhovujícího výsledku vyšetření postupuje státní orgán ve smyslu zákona o ochraně veřejného zdraví a správního řádu.

Především orgán požaduje nápravná opatření a současně lze provoz pískoviště venkovní hrací plochy zakázat, a to do doby odstranění závad. Z hlediska ochrany veřejného zdraví musí provozovatel při kontaminaci písku provést účinná opatření, popř. zajistit jeho výměnu. Zároveň je povinen doložit další zajištění pravidelných účinných opatření pro zamezení opakované kontaminace písku.

Informovanost veřejnosti

Krajské hygienické stanice jsou oprávněny informovat veřejnost o závěrech státního zdravotního dozoru nad pískovišti venkovních hracích ploch, a to v rozsahu:

- uvedení totožnosti kontrolované osoby;
- stavu kontrolovaného objektu;
- povaze případného rizika;
- přijatých nápravných opatření;
- dalších informací nezbytných k ochraně veřejného zdraví.

4. SPECIFICKÉ ZÁSADY PRO PROVOZOVÁNÍ SPORTOVIŠŤ, TĚLOCVIČEN A PODOBNÝCH ZAŘÍZENÍ

4.1. Nářadí a požadavky na jeho vlastnosti

Bezpečnost je základním požadavkem při sportovních aktivitách. Přitom je nutné chápat bezpečnost vždy v přímém vztahu k druhu aktivity, neboť možnost úrazu je při každé sportovní aktivitě jiná.

Bezpečnostní požadavky na sportovní prvky pro sportoviště, tělocvičny a podobná zařízení jsou podstatnou součástí zajištění bezpečného cvičení – sportovní aktivity; jsou upraveny více normami, které zohledňují řadu nutných aspektů (tvar a rozměry, nosnost nářadí, pružnost nářadí a další). Bezpečnostní požadavky na sportovní prvky (na rozdíl od herních požadavků pro dětská hřiště) nejsou zatím regulovány z hlediska právní povinnosti na posouzení shody s normou při uvedení na trh.

Neznamená to však, že by neměly těmto požadavkům norem vyhovovat. Naopak, je zde zvýšené riziko, které s sebou nevyhovující zařízení přináší, a rizika jsou odhalena až revizním technikem při roční kontrole.

Zajištění bezpečnosti je zde navíc výrazně ovlivněno konkrétním použitím sportovních prvků, tedy provozními opatřeními (umístění, vhodné použití, nastavení, uložení, zohlednění životnosti, zajištění životnosti údržbou, provádění kontrol atd.). Obecné aspekty provozu jsou popsány v kapitole 2. Zde uvádíme jen specifika pro sportoviště, tělocvičny a podobná zařízení.

4.2. Manipulace s nářadím

Podmínky provozu mají zajistit jednoduchou a bezpečnou manipulaci se sportovními prvky. Je třeba vyloučit takové mechanismy, které mohou vést k úrazu hmotností přemísťovaných prvků nebo složitostí a náročností funkce. Má-li se nářadí častěji přemísťovat, musí se dbát na bezpečný a snadný způsob přemístění, zejména u těžšího a rozměrnějšího nářadí.

4.3. Upevnění nářadí a jeho ukládání

Podmínky provozu musí zaručovat, že sportovní prvky snesou zatížení i přetížení s dostatečnou bezpečností bez narušení pevnosti nebo deformace.

Demontovatelné nářadí musí být zajištěno tak, aby nemohlo dojít k samovolnému uvolnění. U volně přístupného nářadí (bez dozoru) musí být vyloučena ruční demontovatelnost bez použití zvláštního nářadí.

V krytých prostorách se nářadí upevňuje zpravidla do podlahy nebo stěn. Je nutné dbát nejen na pevnost nářadí, ale i na pevnost té části konstrukce budovy, ke které se nářadí připevňuje.

Upevňující i pomocné části musí být řešeny tak, aby neohrožovaly provozní bezpečnost cvičebního prostoru, a to i zařízení sloužící např. k dočasnému kotvení nářadí.

U nářadí, které se dočasně upevňuje do podlahy, musí být zakrytí řešeno tak, aby podlaha při jiném druhu použití měla stejnorodý povrch bez výstupků a prohlubní a aby nedocházelo ke změně vlastností podlahy.

Přenosné i zabudované venkovní nářadí se upevňuje zpravidla do betonových bloků. Betonové bloky musí být řešeny tak, aby byly překryty povrchovou vrstvou (nesmí vyčnívat nad povrch).

Pro pevné nářadí je nutné vymezení místa s trvalým zabudováním a upevněním. Přemísťitelné nářadí je umísťováno na předem připravená místa se zajištěním bezpečnosti cvičících. U přemísťitelného i stabilního nářadí je nutné počítat s bezpečnostními vzdálenostmi a rozmístěním bezpečnostních ploch.

Dopadové plochy žíněnek musí tvořit souvislou plochu v celém prostoru možného dopadu. Při doskocích z větších výšek se používají žíněny nebo polštáře o větší tloušťce (až 40 cm).

Při organizovaném cvičení na nářadí je nutné počítat i s prostorem pro postavení necvičících členů družstva.

V návrhu na umístění přenosného nářadí v nářadovně je nutné mít také označení prostoru úklidu tak, aby veškeré nářadí bylo zcela přístupné bez dalšího přemísťování. Nářadí takto umístěné je nutné zajistit, aby nevyčnívalo mimo prostor nářadovny.

Dopadové plochy se u venkovního sportovního nářadí zhotovují například z písku, kůry, kačírku nebo pryžových materiálů. Tyto dopadové plochy musí být řešeny se zajištěním tak, aby okraje dopadové plochy neměly ostré hrany a byly mimo rozsah pádu.

Pro rozmístění nářadí v tělocvičnách se zpracovává provozní řád určující místo cvičení, ochrannou dopadovou plochu, způsob přemísťování a úklidu cvičebního nářadí a vytyčení prostoru pro ukládání nářadí včetně stanovení odpovědnosti za přesun nářadí, jeho ukládání a provozování a následné uložení na vyhrazeném místě předepsaným způsobem.

Součástí provozního řádu je grafické znázornění vytyčených cvičebních ploch a ukládání nářadí.

5. PREVENCE ÚRAZŮ A ZNAČKA ČESKÁ KVALITA

V roce 2013 vydalo Sdružení českých spotřebitelů „Metodický postup k zabezpečení prevence úrazů dětí a mládeže na hřištích, sportovištích a v tělocvičnách“ (ISBN: 978-80-904633-4-9).

Tento dokument byl zaštitěn a podpořen řadou osob, autorit a institucí (Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti, Česká obchodní inspekce, Ministerstvo vnitra ČR – odbor prevence kriminality; Státní zdravotní ústav; Institut pro testování a certifikaci, a. s., Zlín /AO 224/; Technický a zkušební ústav stavební Praha, s. p. /AO 204/ a další).

Více principů uváděných v metodice je v této Příručce podrobněji rozpracováno. V této kapitole proto jen přetiskujeme vybraná ustanovení částí, týkajících se specifického nástroje, totiž aplikace značky kvality, která vyjadřuje ověření plnění principů správné praxe řízení provozu veřejného zařízení.

Text těchto vybraných ustanovení je převzat doslova s tím, že je mírně upravena terminologie v souladu s definicemi a vymezeními této Příručky.

5.1. Značka kvality pro bezpečné hřiště a sportoviště

- Značka kvality „Hřiště – sportoviště – tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“ je průkazem a dokladem o svědomitém provozování veřejného zařízení v náležitě kvalitě a bezpečnosti. Je dobrovolnou deklarací provozovatele o bezpečnosti provozu celého zařízení – hřiště a sportoviště, tedy nikoli pouze jednotlivých herních či sportovních prvků.
- Podstatou pro udělení licence k držení značky je ověření a posléze průběžně ověřovaná kvalita a bezpečnost provozu třetí stranou nezávislou na výrobci, provozovateli apod.
- Pro provozovatele je držení značky zárukou, že dané veřejné zařízení je provozováno v souladu s touto Příručkou a citovanými metodickými principy.
- Značka byla vyvinuta a zavedena s podporou grantu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, model byl zařazen řadou autorit a značka byla přijata do prestižního programu Česká kvalita, což potvrzuje a zvyšuje její kredibilitu.
- Provozovatelé, kteří získali licenci na držení a používání značky a seznamy předmětných hřišť a sportovišť, jsou uvedeni na webu <http://www.overenehriste.cz/overena-hriste/seznam-overenych-hrist.php>.
- Podrobnosti k zavedení značky uvádíme v dal-

ších částech této kapitoly a na stránkách www.overenehriste.cz.

5.2. Podmínky pro zajištění bezpečného provozu nově budovaných hřišť

Doporučuje se, aby principy tohoto metodického postupu byly brány jako základ a podmínka pro zajištění provozu veřejných zařízení, jejichž výstavba je financována z veřejných zdrojů, dotačních titulů apod. a zároveň se doporučuje je používat i soukromými investory a nadacemi, kteří budují veřejná zařízení.

5.3. Proč a jak: značka kvality „Hřiště – sportoviště – tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“

Přesto, že v minulých letech došlo ke zlepšení, stále zůstává mnoho nebezpečných veřejných zařízení. Svědčí o tom nejen zjištění České obchodní inspekce³, ale i četné případy zranění dětí a mládeže.

Několik partnerů proto spojilo síly a vyvinulo novou značku kvality, která má pomoci zlepšit prostředí pro bezpečný provoz veřejných zařízení u nás. Značka nese název „Hřiště – sportoviště – tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“ (v dalším textu zkráceně „značka OVĚŘENÝ PROVOZ“). Vytvořený model, založený na samoregulačních principech a na nezávislé kontrole třetí stranou, podpořila řada autorit.

Tento text shrnuje velmi stručně okolnosti a podmínky pro udělení a užívání této značky. Navazuje

na východiska, situace, trendy a principy správného provozu veřejných zařízení, jež jsou shrnuty v základním textu této tiskoviny – v metodickém postupu k zabezpečení prevence úrazů dětí a mládeže na veřejných zařízeních.

1. Co je to značka kvality „Hřiště – sportoviště – tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ“?

- a) Značka OVĚŘENÝ PROVOZ je průkazem a dokladem o svědomitém provozování veřejného zařízení v náležitě kvalitě a bezpečnosti – pro provozovatele i pro uživatele hřiště a sportoviště.
- b) Značka je zpřístupněna licenci všem žadatelům, kteří chtějí dobrovolně a zároveň spolehlivě deklarovat bezpečnost provozu celého zařízení s požadavky legislativy, technických norem, popřípadě dalších technických specifikací.
- c) Značka je udělována hřištím a sportovištím využívaných dětmi nebo mládeží a je deklarací provozovatele o bezpečnosti provozu celého zařízení – hřiště a sportoviště, tedy nikoli pouze jednotlivých herních či sportovních prvků.
- d) Podstatou pro udělení licence k držení značky je ověření a posléze průběžně ověřovaná kvalita a bezpečnost provozu třetí nezávislou stranou.
- e) Značka tak zvyšuje jistotu provozovatele, že zajišťuje bezpečný provoz veřejného zařízení, a zároveň zvyšuje jistotu rodičů a jiných dozorujících osob – učitelů, vychovatelů atd., že je zařízení pod řádnou kontrolou.
- f) Vstupní a roční audity plně nahrazují roční odborné technické kontroly (jsou prováděny ještě v širším rozsahu, viz též část. 2.4 Příručky). Z toho též vyplývá, že ekonomické srovnání nákladů na roční odbornou technickou kontrolu a na audit pro značku kvality se významně neliší a obvykle mírně vyšší náklad na audit zhodnocuje provozovateli garanci bezpečného provozu.

g) Značka byla vyvinuta a zavedena s podporou grantu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, model byl zařazen řadou autorit a značka byla přijata do prestižního programu Česká kvalita, což potvrzuje a zvyšuje její kredibilitu.

h) Provozovatelé, kteří získali licenci na držení a používání značky, spolu se seznamy předmětných veřejných zařízení jsou uvedeni na webu <http://www.overenehriste.cz/overena-hriste/seznam-overenych-hrist.php>.

2. Proč důvěřovat značce OVĚŘENÝ PROVOZ?

- a) Značka OVĚŘENÝ PROVOZ nemůže provozovatelé a uživateli služby garantovat nulové riziko úrazu, zvyšuje však jistotu provozovatele, že zajišťuje bezpečný provoz veřejného zařízení. Tím zároveň zvyšuje jistotu rodičů a jiných dozorujících osob – učitelů, vychovatelů atd., že je zařízení pod řádnou kontrolou.
- b) Důvěryhodnost značky je podložena ověřenou a posléze průběžně ověřovanou kvalitou a bezpečností provozu třetí nezávislou stranou. Vstupní audit i pravidelný roční audit provádí certifikovaný nezávislý technik určený vlastníkem značky, systém je spravovaný Českou společností pro jakost a akreditovaný Českým institutem pro akreditaci.
- c) Součástí procesu pro udělení licence na značku je kromě vstupního auditu též spolupráce s certifikačním orgánem.
- c) Značka garantuje, že bylo ověřeno a prokázáno splnění požadavků souvisejících právních předpisů a technických norem, popřípadě posouzení další rizika. Audit zajistí ověření jednotlivých herních a sportovních prvků i veřejného zařízení jako celku, a to odborně a nezávisle na zainteresovaných stranách.
- d) Značka byla přijata do prestižního programu ČESKÁ KVALITA, zařazeného státem v rámci Národní politiky kvality. Vyvinutí a zavádění značky bylo a je prováděno s podporou státu a se

³ Vztah k dětským hřištím má ČOI danou především prostřednictvím zákona o technických požadavcích na výrobky přes nařízení vlády č. 173/1997 Sb. Mezi vybrané výrobky stanovené k posuzování shody sice patří zařízení dětských hřišť a jejich uvádění na trh, ale jen jako hrací prvky. ČOI tedy není nijak zodpovědná za provoz veřejných zařízení. To je i důvod, proč vznikla popisovaná značka kvality a Příručka.

záštitou dalších subjektů a osob (Ministerstva průmyslu a obchodu ČR⁴, Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Státního zdravotního ústavu, Národního koordináčního centra prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti, Síťe mateřských center, Sdružení místních samospráv, Národní síťe Zdravých měst ČR a dalších).

e) Vlastník značky provádí ověřování spokojenosti se značkou; seznam oceněných veřejných zařízení je zveřejněn na webu.

3. Co je podmínkou pro získání licence na používání značky kvality OVĚŘENÝ PROVOZ?

a) Vyplnit a podepsat žádost – <http://www.overenehriste.cz/znacka-overeny-provoz/jak-postupovat/podani-zadosti.php> (doporučujeme činit tak po konzultaci se správcem značky).

b) Podstoupit vstupní audit pro ověření všech náležitostí týkajících se bezpečnosti provozu (všeobecné podmínky pro použití značky).

c) Odstranit případné nedostatky zjištěné při vstupním auditu.

d) Dvoustranné podepsání dohody o licenci:

- strana provozovatele se zavazuje k podstupování ročních auditů nezávislým certifikačním kontrolorem určeným vlastníkem značky;
- podmínky a postup pro pozastavení či odejmutí práva k užívání značky.

e) Audity plně nahrazují pravidelné odborné kontroly a vystavené posudky tedy nahrazují zprávy/protokoly z takových revizních kontrol. Tyto audity a vystavené posudky mají širší rozsah (zahrnují i další aspekty kontroly).

4. Jaký přínos získá provozovatel držením značky?

a) Právo používat značku obdrží provozovatel výhradně pro učené veřejné zařízení (při vstupu, v reklamě apod.); k tomu provozovatel obdrží:

- plaketu s logem značky a vysvětlením jejího účelu; může ji umístit u vstupu na hřiště;
- e-manuál se všemi náležitostmi ke grafické aplikaci loga značky.

b) Zařazení do seznamu „bezpečných hřišť“ na webu www.overenehriste.cz.

c) Získání kreditu, že řádně zajišťuje provoz daného veřejného zařízení a že toto zařízení je bezpečné v souladu s požadavky legislativy a technických norem; jak je uvedeno výše, audity plně nahrazují posudky a protokoly ročních technických kontrol a mají dokonce širší rozsah.

d) Zvýšení prevence úrazů dětí a mládeže.

5. Kdo je vlastníkem značky?

Vlastníkem značky OVĚŘENÝ PROVOZ je konsorcium složené ze Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., Profesní komory SOTKVO a Kabinetu pro standardizaci, o. p. s. (správce značky).

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1 – Právní předpisy a metodická doporučení vztahující se k provozování veřejných zařízení

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 59/1988 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115 / 2001 Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., ze dne 24. 6. 2004, Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 238/2011 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch

Metodické doporučení Státního zdravotního ústavu k zajištění ochrany zdraví a zvýšení bezpečnosti dětí a mládeže na dětských a sportovních hřištích i v tělocvičnách (SZÚ č.j. CHŽP 35-112/07-10)

Metodická informace (MŠMT) k zabezpečování provozu a údržby ve sportovních zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách (č. j. 24 199/2007-50 ze dne 13. 12. 2007)

⁴Dotační podpora byla tímto ministerstvem poskytnuta v souladu s platnými zásadami výhradně Sdružení českých spotřebitelů s tím, že provozovatelé zařízení jsou informováni o tom, že se jedná o aktivitu tohoto sdružení a výsledek posouzení bezpečnosti veřejného zařízení je názorem tohoto sdružení. Další rozměr dalo značce přijetí do zmíněného programu Česká kvalita.

Příloha č. 2 – Technické normy pro veřejná zařízení

– dětská a sportovní hřiště, tělocvičné nářadí, stacionární tréninková zařízení a další vztahující se k provozování veřejných zařízení

Označení normy – rok vydání	Název normy
ČSN EN 748: 2014	Zařízení hracích ploch – Branky pro fotbal – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 749: 2005	Zařízení hracích ploch – Branky pro házenou – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 750: 2005	Zařízení hracích ploch – Branky pro pozemní hokej – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 913: 2009	Gymnastické nářadí – Všeobecné bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 914: 2009	Gymnastické nářadí – Bradla paralelní a bradla o nestejně výšce žerdí – Požadavky a metody zkoušení včetně bezpečnosti
ČSN EN 915: 2009	Gymnastické nářadí – Bradla o nestejně výšce žerdí – Požadavky a metody zkoušení včetně bezpečnosti
ČSN EN 916: 2003	Gymnastické nářadí – Tělocvičné bedny – Požadavky a zkušební metody zahrnující bezpečnost
ČSN EN 957-2: 2003	Stacionární tréninková zařízení – Část 2: Posilovací tréninková zařízení, další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 957-4+A1: 2010	Stacionární tréninková zařízení – Část 4: Posilovací lavice, další specifické bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 957-5: 2009	Stacionární tréninková zařízení – Část 5: Tréninkové cyklotrenažéry a rotopedy pro procvičování i horní části těla, další specifické bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 957-6: 2011	Stacionární tréninková zařízení – Část 6: Běžecské trenážéry, další specifické bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 957-7: 2001	Stacionární tréninková zařízení – Část 7: Veslovací trenážéry, další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 957-8: 2001	Stacionární tréninková zařízení – Část 8: Šlapadla, simulátory schodů a stoupadla – Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 957-9: 2003	Stacionární tréninková zařízení – Část 9: Eliptická tréninková zařízení, další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 957-10: 2006	Stacionární tréninková zařízení – Část 10: Cvičební jízdní kola s pevným kolem nebo bez otočného kola, další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 1069-1: 2011	Vodní skluzavky – Část 1: Bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 1069-2: 2011	Vodní skluzavky – Část 2: Pokyny
ČSN EN 1176-1: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 1: Všeobecné bezpečnostní požadavky a zkušební metody

ČSN EN 1176-2: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 2: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro houpačky
ČSN EN 1176-3: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 3: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro skluzavky
ČSN EN 1176-4: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 4: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro lanovky
ČSN EN 1176-5: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 5: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro kolotoče
ČSN EN 1176-6: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 6: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro kolébačky
ČSN EN 1176-7: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 7: Pokyny pro zřizování, kontrolu, údržbu a provoz
ČSN EN 1176-10: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 10: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro zcela ohrazená dětská zařízení
ČSN EN 1176-11: 2009	Zařízení a povrch dětského hřiště – Část 11: Další specifické bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro prostorové sítě
ČSN EN 1177: 2009	Povrch dětského hřiště tlumící náraz – Stanovení kritické výšky pádu
ČSN EN 1270: 2006	Zařízení hracích ploch – Zařízení pro basketbal – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 1271: 2005	Zařízení hracích ploch – Zařízení pro volejbal – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 1509: 2009	Zařízení hracích ploch – Zařízení pro badminton – Funkční a bezpečnostní požadavky, metody zkoušení
ČSN EN 1510: 2005	Zařízení hracích ploch – Zařízení pro tenis – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 12196: 2003	Gymnastické nářadí – Kůň a koza – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 12197: 2001	Gymnastické nářadí – Hrazda – Bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 12346: 2001	Gymnastické nářadí – Žebříny, průlezky a šplhací rámy – Bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 12432: 2001	Gymnastické nářadí – Kladina – Funkční a bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN 12503-1: 2013	Sportovní žíněny – Část 1: Žíněny pro gymnastiku, bezpečnostní požadavky
ČSN EN 12503-2: 2002	Sportovní žíněny – Část 2: Žíněny pro skok o tyči a skok vysoký, bezpečnostní požadavky
ČSN EN 12503-3: 2002	Sportovní žíněny – Část 3: Žíněny pro judo, bezpečnostní požadavky
ČSN EN 12503-4: 2014	Sportovní žíněny – Část 4: Stanovení tlumení nárazu
ČSN EN 12503-5: 2001	Sportovní žíněny – Část 5: Stanovení tření základny
ČSN EN 12503-6: 2001	Sportovní žíněny – Část 6: Stanovení tření povrchu
ČSN EN 12503-7: 2001	Sportovní žíněny – Část 7: Stanovení statické tuhosti

ČSN EN 12572-1: 2007	Umělé lezecké stěny – Část 1: Bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro ULS s jistíci body
ČSN EN 12572-2: 2012	Umělé lezecké stěny – Část 2: Bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro boulderové stěny
ČSN EN 12572-3: 2009	Umělé lezecké stěny – Část 3: Bezpečnostní požadavky a zkušební metody pro lezecké chyty
ČSN EN 12655: 2001	Gymnastické nářadí – Gymnastické kruhy – Funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 13219: 2009	Gymnastické nářadí – Trampolíny – Funkční a bezpečnostní požadavky, metody zkoušení
ČSN EN 14468-1: 2005	Stolní tenis – Část 1: Stoly na stolní tenis, funkční a bezpečnostní požadavky, zkušební metody
ČSN EN 14468-2: 2005	Stolní tenis – část 2: Sloupky pro příslušenství sítě – Požadavky a zkušební metody
ČSN EN 15312+A1: 2011	Víceúčelové sportovní zařízení s volným přístupem – Funkční a bezpečnostní požadavky a metody zkoušení
ČSN EN 15567-1: 2012	Sportovní a rekreační zařízení – Lanové dráhy – Část 1: Konstrukční a bezpečnostní požadavky
ČSN EN 15567-2: 2012	Sportovní a rekreační zařízení – Lanové dráhy – Část 2: Funkční požadavky
TNI CEN/TR 16396: 2013	Zařízení a povrch dětského hřiště – Odpovědi na žádosti o interpretaci EN 1176:2008 a jejich částí
CEN/TR 16467: 2014	Vybavení hřišť přístupné pro všechny děti (převzetí originálem)
ČSN EN ISO 20957-1: 2014	Stacionární tréninková zařízení – Část 1: Základní bezpečnostní požadavky a zkušební metody
ČSN EN ISO 20957-1	Stacionární tréninková zařízení – Část 1: Základní bezpečnostní požadavky a zkušební metody (ruší ČSN EN 957-1:2006)

Rozpracované dokumenty:

pr EN 16579 Přenosné a pevné branky
– Funkční požadavky a metody zkoušení

pr EN 16630 Venkovní fitness zařízení/ Zařízení pro zdraví
– Bezpečnostní požadavky a zkušební metody

pr EN 16664 Zařízení hracích ploch
– Lehké branky – Funkční a bezpečnostní požadavky a zkušební metody

Příloha č. 3 – Definování nezávislé technické kontroly

DOPORUČENÍ

**k zajišťování kontrol zařízení hřišť, sportovišť apod.,
projednané v rámci odborné sekce infrastruktury kvality Rady kvality České republiky
DEFINOVÁNÍ NEZÁVISLÉ TECHNICKÉ KOTROLY**

Pro herní a sportovní prvky dětských hřišť, sportovišť a podobných zařízení bylo vydáno velké množství technických norem. Vztahují se k bezpečnostním specifikacím prvků, ke zkoušení, k některým aspektům provozu a také k provádění kontrol (inspekci) provozovaných zařízení.

Text norem ve vztahu k provádění kontrol provozu není vždy natolik pregnantní, aby nevznikaly odlišné výklady na jejich zajišťování z hlediska nezávislosti a vyloučení střetu zájmů.

Odborná sekce infrastruktury kvality Rady kvality České republiky, složená z nominovaných zástupců, odborníků z různých zainteresovaných stran ve vztahu k technickým normám, posuzování shody, akreditaci, metrologii, dozoru nad trhem apod., zahrnujících státní správu, veřejné a příspěvkové organizace, zkušebny, profesní asociace, spotřebitelské organizace aj., přijala jako svoji prioritu v roce 2013 posouzení situace a přispění k transparentnosti provádění kontrol dle norem.

Odborná sekce vnímá potřebu sjednotit a upřesnit výklad na aplikaci nezávislých kontrol na hřištích a sportovištích, zejména ve vztahu ke kontrolám dokončených nových hřišť a sportovišť po instalaci a hlavních ročních kontrol podle předmětných norem. V souladu s ČSN ISO/IEC 17020 – Posuzování shody – Požadavky pro činnost různých typů orgánů provádějících inspekci proto doporučuje:

1. Kontroly na hřištích a sportovištích, zejména ve vztahu ke kontrolám dokončených nových hřišť a sportovišť po instalaci a hlavních ročních kontrol podle předmětných evropských norem, provádí odborně způsobilá osoba (v originále „competent person“), dále jen „osoba“. Osoba v dalším zahrnuje i její případné pracovníky.
  2. Osoba musí být právně určeným subjektem (právníká osoba, fyzická osoba), který nese plnou zodpovědnost za veškeré prováděné kontrolní činnosti.
  3. Osoba musí být nezávislá na zainteresovaných stranách, konkrétně:
    - Osoba se nesmí účastnit žádných činností, které mohou být ve střetu s nezávislostí jejího úsudku a integrity prováděné kontroly.
- Například se nesmí angažovat ve výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání či údržbě předmětu kontroly.
- Osoba nesmí být součástí právního subjektu, který se podílí na návrhu, výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání nebo údržbě předmětu kontroly.
  - Osoba nesmí být s takovým subjektem provázána (například smluvními vztahy).

Pozn.: Toto doporučení si v žádném případě neklade za cíl postihnout vyčerpávajícím způsobem všechny náležitosti, které se nutně váží k řádnému výkonu kontrolní a inspekční činnosti dětských hřišť a sportovišť. Pouze a jedině se zaměřuje na vybrané aspekty k posílení nestrannosti kontroly i samotného subjektu s ohledem na vyloučení konfliktů zájmů.

V Praze dne 16. 9. 2013

Projednáno v Odborné sekci per rollam 3.–16. 9. 2013

Za správnost: Ing. Libor Dupal, člen OS za ŠČS, v. r.

Za OS: Ing. Jiří Růžička, MPA, předseda OS, v. r.

Příloha č. 4 – Příklady pro návštěvní řád, provozní řád, zápis o provozní kontrole

Návštěvní řád (příklad)

Provozované zařízení – Veřejné dětské hřiště:

Upozornění pro uživatele:

- Děti do šesti let v doprovodu dospělé osoby.
- U mladších dětí, věk do 6 let, je povoleno používat zařízení pouze tehdy, pokud je zabezpečený trvalý dozor dospělé odpovědné osoby. Dodržujte věkové hranice stanovené pro jednotlivé herní prvky.
- Sestava se skluzavkou je vhodná pro děti od 4 do 12 let.

Na hřišti je povoleno:

- vstupovat na trávníky

Na hřišti platí zákaz:

- poškozovat a znečišťovat prostory, zařízení a vybavení
- vstupu se zvířaty
- kouření, konzumace alkoholu a omamných látek
- manipulace s otevřeným ohněm
- užívání zařízení, pokud je jeho povrch namrzlý nebo kluzký, případně při zjištění závady na zařízení
- v horkém počasí může být povrch herních zařízení rozpálen na teplotu, při níž hrozí vznik popálenin při doteku. Dohlížející dospělá osoba je povinna teplotu zařízení předem přikontrolovat a případně vstup dítěti zakázat.

Užívání herních prvků způsobem jinak než obvyklým je na vlastní nebezpečí uživatele. Pedagogický dozor či rodiče jsou zodpovědní za chování dětí.

Uživatelé dětského hřiště a pískoviště jsou povinni řídit se ustanoveními provozního řádu, dodržovat pravidla slušného chování a dbát na pořádek, čistotu a bezpečnost.

Návštěvník je povinen:

- respektovat návštěvní řád a pokyny správce
- chovat se slušně a ukázněně tak, aby neohrožoval ostatní ani sám sebe
- dodržovat čistotu

Za úmyslné poškození dětského hřiště a pískoviště dítětem nebo škodu vzniklou nerespektováním provozního řádu nese odpovědnost v plné výši dohlížející dospělá osoba.

Provozovatel neručí na dětském hřišti a pískovišti za případnou ztrátu předmětů ve vlastnictví uživatele. Porušení tohoto návštěvního řádu se postihuje podle obecných předpisů, pro podnikající fyzickou osobu při výkonu své podnikatelské činnosti nebo pro právnickou osobu do výše.....Kč a u fyzických osob do výše.....Kč.

Pokud se setkáte s poškozením zeleně nebo vybavení hřiště, oznamte to, prosím, neprodleně Městské policii – telefon 156, a odpovědnému pracovníkovi provozovatele, zabezpečíte tím větší bezpečnost pro své dítě.

Děkujeme vám, že návštěvní řád dodržíte.

Správce hřiště: .....

Odpovědný pracovník: ..... telefon: .....

Důležitá telefonní čísla: HASIČI 150 – POLICIE 158 – ZÁCHRANNÁ SLUŽBA 155 – TÍŠŇOVÉ VOLÁNÍ/SOS 112 – MĚSTSKÁ POLICIE 156

Provozní řád (příklad)

Provozované zařízení – Veřejné dětské hřiště:

Správce hřiště:

Městská část Praha .....

Odpovědný pracovník: Jan Novák tel. .... mobil .....

Za úklid hřiště odpovídá:

Firma STROM, podnik čistoty a údržby města, se sídlem .....

Odpovědná osoba: Michal Kos tel. .... mobil .....

Provozní doba:

Od 1. května do 30. září od 8 do 21 hodin

Od 1. října do 30. dubna od 9 do 19 hodin

1) Denní úklid: (např. vždy do 8 hodin)

- každodenní otevírání a zavírání hřiště
- úklid odpadků z plochy hřiště
- odvoz odpadu
- úklid – přehrabání pískoviště
- ohrabání listí a odvoz listí
- vysypání odpadkových košů
- úklid sociálního zařízení
- pravidelná denní vizuální kontrola technického stavu herních prvků a mobiliáře

2) Průběžná péče o herní prvky a mobiliář

- okamžité odstranění zjištěných nebo nahlášených závad
- jedenkrát týdně (např. středa od 13 hodin) provádět kontrolu stavu a čistoty se zástupcem úklidové firmy, což je zaznamenáno do předtištěného protokolu
- odstranění zjištěných nedostatků

3) Péče o zeleň

- sekání trávy a úklid
- ohrabání a úklid listí
- drobné prořezy keřů a dřevin

4) Údržba pískoviště

- kontrola stavu obrub pískoviště
- denní přehrabání pískoviště (odstranění hrubých nečistot, případně injekčních stříkaček)
- 2x během roku překopat – přeházet písek v pískovišti (úložišti písku)
- 1x ročně výměna písku: březen/duben (použít písek kopaný hrubostí 0,4)

5) Provozní kontrola

- provádí se každých 8 týdnů
- osoba proškolená výrobcem, František Vomáčka, údržbář, bude provádět podle instrukcí od výrobce kontrolu prvků

6) Roční revize herních prvků

- kontrola dle ČSN EN 1176 a 1177 oprávněnou odbornou firmou nepřesahující období 12 měsíců
- a) případná oprava
- b) likvidace – výměna za nový

Vypracoval: J. Malý

V Praze, 5. 11. 2013

Zápis o provozní kontrole - příklad

Provozní kontrola

Instituce:			
Herní prvek:			
Provedena dne:			
Kontrolu provedl (pověřená a proškolená osoba):			
Kontrolovaná místa:	vyhovuje	nevyhovuje	opraveno
Přezkoušet řetězy na opotřebení			
Zkontrolovat pevnost sedadel			
Prohlédnout klouby houpaček			
Přezkoušet otěr lan a provazů			
Zkontrolovat napětí lan – dotáhnout			
Zkontrolovat poškození kluzné plochy skluzavky			
Kontrola dřevěných částí – poškození			
Kontrola základů – dostatečné krytí, doplnit tlumící materiál			
Kontrola stavu dřeva v přízemních výškách z důvodu hniloby			
Dotažení šroubových spojů			
Kontrola pružin u kolébaček			
Kontrola mocnosti a stavu sypkých materiálů – značka základní úrovně, prokypření, urovnání, případné doplnění			
Kontrola povrchů, prasklin, otřepů a třísek			
Kontrola svarů			
Kontrola zařízení hřiště a jeho plochy			
Poznámky:			

Příloha č. 5 – Odpovědnost při provozování herních a sportovních veřejných zařízení

Podporovat děti a mladé lidi v aktivním využití herních a sportovních zařízení je cílem řady pedagogů a provozovatelů. Je třeba si uvědomit, že tato zařízení musí být nejen bezpečná, ale že je zde také odpovědnost za provozování veřejně přístupného zařízení. Vzhledem k příslušným ustanovením zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku, v platném znění, konkrétně § 2894 a násl., je to provozovatel (ve smyslu definice v této Příručce, viz 1.3) či vlastník zařízení, kdo odpovídá tzv. generálně; v drtivé většině případů je to obec či jí zřizované organizace, u školských subjektů tedy statutární zástupci školských zařízení. Odpovědnost je rozložena do dvou rovin, a to odpovědnost majetkoprávní (za škodu) a odpovědnost trestněprávní.

Pokud se zaměříme na odpovědnost za škodu jako institut občanského práva, pak jedna nastalá škodná událost může vyvolat nárok na několik nároků na náhradu škody, které ve většině případů mohou být v souběhu. Jedná se např. o tyto možné nároky (zkráceně):

- Při ublížení na zdraví je zde povinnost škůdce odčinit újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy.
- Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce též duševní útrapy rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení.
- Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného.

Vzhledem k velké škále nároků na náhradu škody včetně nároků na odčinění nemajetkové újmy se doporučuje nechat posoudit aktuální pojistné smlouvy provozovatelů hřišť a sportovišť právě s ohledem na rozsah pojistného krytí všech shora citovaných nároků poškozených i co do pojistných částek. Pojistná smlouva provozovatele takového zařízení by tedy měla být v dnešní době nezbytnou věcí, bez které by se ani neměl odvažovat jakékoli hřiště či sportoviště provozovat.

Z hlediska trestněprávního vždy za případnou událost odpovídá statutární orgán či odpovědný pracovník, který má ve své kompetenci danou oblast. Je samozřejmé, že žádné pojištění trestněprávní odpovědnost nevyloučí. V trestním řízení se pak většinou jedná o nedbalostní trestné činy ublížením na zdraví. Proto je v zájmu provozovatelů, aby jejich veřejná zařízení byla prověřována i nezávislými kontrolami. Jen tak se tedy může odpovědná osoba vyvinut z trestněprávní odpovědnosti.

Podle § 2924 občanského zákoníku platí i nadále tzv. objektivní odpovědnost provozovatele za škodu způsobenou na jím provozovaném dětském hřišti či sportovišti. Znamená to tedy, že provozovatel za škodu vzniklou na jeho zařízení odpovídá objektivně, dokud se z ní nezprostit, a to pouze v případě, že prokáže, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Soudy tedy budou v případě škodných událostí velmi podrobně zkoumat, jak provozovatelé svá hřiště a sportoviště provozovali, zda je podrobili odborným vstupním a ročním kontrolám a zda takové kontroly prováděly nezávislé osoby s odbornou způsobilostí.

Pokud jsme tedy popsali druhy odpovědnosti, dostáváme se k oblasti prevence rizik, kdy prevenci jako takovou občanský zákoník odpovědným osobám přímo nařizuje v ust. § 2900. Právě splnění prevenční povinnosti, která by mohla případnou škodnou událost odvrátit či alespoň následek co nejvíce minimalizovat, budou soudy velmi podrobně zkoumat.

Cílem Příručky je poskytnout provozovateli metodiku a tuto prevenci zajistit.

Příloha č. 6 – Seznam organizací a platforem, s nimiž byla Příručka konzultována

Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

Autorizované a akreditované zkušebny – ITC Zlín, TZÚS Praha

Český institut pro akreditaci, o. p. s.

Česká společnost pro jakost

Česká společnost pro technickou normalizaci

Hospodářská komora ČR

Kabinet pro standardizaci – Programový výbor

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo zdravotnictví ČR – Státní zdravotní ústav

Národní koordinační centrum prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti

Odborná sekce Kvalita v ochraně spotřebitele, Rada kvality ČR

Pracovní skupina pro prevenci dětských úrazů při MZ ČR

Profesní Komora SOTKVO

Sdružení českých spotřebitelů

Sdružení pro bezpečnost potravin a ochranu spotřebitelů

ÚNMZ – TNK 137, Výrobky pro děti

ÚNMZ

Příloha č. 7 – Seznam použitých zkratk

Použitá zkratka	Význam
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
EN	Evropská norma
EU	Evropská unie
ISO	Mezinárodní normalizační organizace
KHS	Krajská hygienická stanice
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví ČR
OOVZ	Orgán ochrany veřejného zdraví
SOTKVO	Komora odborných technických kontrolorů, výrobců, pracovníků montáží a opravářů zařízení hřišť, dětských hřišť, tělocvičen, sportovišť a posiloven
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ÚNMZ	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI
obecně prospěšná společnost

ACCREDITO – dávám důvěru

Zabezpečujeme akreditaci pro:

- zkušební laboratoře
- zdravotnické laboratoře
- kalibrační laboratoře
- certifikační orgány provádějící certifikaci produktů, systémů managementu, osob
- inspekční orgány
- environmentální ověřovatele programů EMAS
- poskytovatele zkoušení způsobilosti

Přínos akreditace:

- jistota zákazníka v deklarovanou kvalitu nabídky akreditovaných subjektů
- trvalý rozvoj systému kvality v akreditovaných subjektech podporovaný pravidelným dozorem nad dodržováním akreditačních kritérií
- neustálé zvyšování kvality služeb, růst dovedností personálu a lepší technické zabezpečení činnosti akreditovaných subjektů
- akreditace je v některých případech nutná podmínka k autorizaci
- ekonomický efekt, a to jak z pohledu akreditovaných subjektů a jejich zákazníků, tak i z pohledu ochrany veřejného zájmu
- zjednodušený přístup na trhy

Kontakt: Český institut pro akreditaci, o. p. s., Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3
tel.: +420 272 096 222, fax: +420 272 096 221, e-mail: mail@cai.cz; www.cai.cz

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

Edice **'top-normy'**

PŘÍRUČKA SPRÁVNÉ PRAXE PRO BEZPEČNÝ PROVOZ VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.) V ČESKÉ REPUBLICE, edice 'top-normy', svazek 1, 1. vydání, autor/editor © Ing. Libor Dupal a kol., vydalo © Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., pro Kabinet pro standardizaci v rámci plnění úkolu Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, říjen 2014. Kateřina Tomášková – tomaskova-grafika. Vytiskla tiskárna Studio 66 & Partners, s. r. o.

ISBN 978-80-87719-20-6 (Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.)

PŘÍRUČKA SPRÁVNÉ PRAXE PRO BEZPEČNÝ PROVOZ
VEŘEJNÝCH ZAŘÍZENÍ PRO HRY A SPORT DĚTÍ A MLÁDEŽE
(dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.)
V ČESKÉ REPUBLICE